

DŮVODY PRO CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V CERTIFIKOVANÉM KURZU MENTOR KLINICKÉ PRAXE OŠETŘOVATELSTVÍ A PORODNÍ ASISTENCE

Mgr. Červenková Zuzana

Mgr. Černožorská Iveta

Katedra klinických oborů, Fakulta zdravotnických studií, Univerzita Pardubice

Souhrn

Naše sdělení se zabývá legislativními východiskem, ze kterých vyplývá vedení odborné praxe vysokoškolských studentů nelékařských zdravotnických oborů. Dále pak uplatněním mentorů klinické praxe ošetrovatelství a porodní asistence, které vidíme jako ideální řešení.

Klíčová slova: legislativa, mentor klinické praxe, odborná praxe, student

Úvod

Vzdělávání všeobecných sester, ale i dalších nelékařských zdravotnických pracovníků (NLZP) prošlo v minulých desetiletích značnými změnami. Za nejzásadnější vzhledem k organizaci výuky považujeme přesun vzdělávání všeobecných sester (VS) a porodních asistentek (PA) ze středních škol na školy vysoké. Potřeba individuální odborné praxe našich studentů pod dohledem odborníků z praxe nás mimo jiné vedla k rozhodnutí vychovávat na naší fakultě vlastní mentory klinické praxe a pracovníky s námi spolupracujících zdravotnických zařízení aktivně seznamovat s legislativou týkající se odborné praxe studentů nelékařských zdravotnických oborů na vysokých školách (VŠ).

Cíl práce

Zaměřit se na celoživotní vzdělávání mentorů klinické praxe, předložit přehled legislativy a nastínit situaci v praxi.

Výsledky

Analýzou souvisejících dokumentů vycházíme ze čtyř základních legislativních opor: Vzdělávací program certifikovaného kurzu **Mentor klinické praxe ošetrovatelství a porodní asistence** je vymezen ve věstníku MZČR č. 2 z roku 2011. Tento kurz připravuje jednotlivce k získání **zvláštní odborné způsobilosti** v oblasti kvalifikační přípravy, specializačního vzdělávání NLZP a v adaptačním procesu nově nastupujících zaměstnanců. Požadavky na mentory klinické praxe a doporučenou náplň jejich činnosti upravují přílohy

metodických pokynů (MP) vycházejících z vyhlášky č. 39/2005 Sb. Pro obor VS je to příloha č. 2 příslušného MP, pro obor PA je to pak příloha č. 3.

Vyhláška č. 39/2005 Sb., řeší mimo jiné **praxi bakalářských studijních oborů VS a PA** udává dle § 4 u VS nejméně 2300 h a nejvýše 3000 h praktického vyučování. Odstavec 3b) uvádí: „*tyto dovednosti se získávají pod dohledem kvalifikovaných všeobecných sester nebo v odůvodněných případech jiných zdravotnických pracovníků oprávněných k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu*“. Praktické vyučování PA činí dle § 5 nejméně 1200 h. Odstavec 4b) dále upřesňuje, že tato praxe „*probíhá pod dohledem zdravotnických pracovníků kvalifikovaných v oblasti porodní asistence nebo v odůvodněných případech jiných zdravotnických pracovníků oprávněných k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu*“.

Činnosti zdravotnických pracovníků (ZP) a praxe studentů v souvislosti s odbornou praxí studentů upravuje vyhláška č. 55/2011 Sb. § 3, bod 1e) uvádí, že **se ZP podílí na praktickém vyučování** ve studijních oborech/programech k získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání uskutečňovaných SŠ, VOŠ a VŠ a ve vzdělávacích programech akreditovaných kvalifikačních kurzů.

I legislativa týkající se **poskytovatelů zdravotní péče** zmiňuje odbornou praxi studentů. Jde o zákon 372/2011 Sb., § 46 odstavec 2, který upravuje podmínky odborné praxe a uvádí: „*a to pod přímým vedením zdravotnického pracovníka, který má způsobilost k samostatnému výkonu zdravotnického povolání a je v pracovněprávním nebo obdobném vztahu k tomuto poskytovateli*“. Zákon dále připouští přítomnost odborných učitelů a akademických pracovníků při uskutečňování odborné praxe.

Situace v praxi

Hromadnou praktickou výuku nevidíme jako efektivní. Skupina dvanácti až čtrnácti studentů s jedním akademickým pracovníkem pro nás není ideálním řešením odborné praxe studentů. V individuální praxi se bohužel setkáváme s tím, že student někde bez zájmu pracovníků oddělení sedí „v koutě“ nebo je zaměstnán pouze pomocnými pracemi. Na odděleních, kde vedou studenty zkušené a spolupracující sestry anebo působí mentoři klinické praxe, studenti uvádějí zlepšení osobního i odborného přístupu. Zlepšila se celková akceptace studentů na pracovišti, studenti se více cítí součástí týmu. Tento pozitivní posun uvádí ve své práci např. i Archalousová (2010) nebo Vaňková (2013).

Na naší fakultě se mimo VS a PA vzdělávají i zdravotničtí záchranáři, radiologičtí asistenti a zdravotně-sociální pracovníci. I u nich vidíme jako nejefektivnější vedení odborné výuky pracovníky z praxe. Pro tyto profese však zatím certifikované kurzy mentorů chybí.

Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že je dostatečná legislativní opora pro to, aby byla praxe vysokoškolských studentů vedena pracovníky z praxe. Jako ideální stav potom vidíme, aby to byli pracovníci, kteří absolvovali certifikovaný kurz Mentor klinické praxe ošetrovatelství a porodní asistence. Možnosti nastavené legislativou i vzděláváním zdravotníků v kurzu pro mentory nejsou dle výše uvedeného dostatečně využity.

Literatura

ANASTASSIADOU, Hana. *Mentorská činnost v klinické praxi*. In: Cesta k profesionálnímu ošetrovatelství. Sborník příspěvků I. Slezské vědecké konference ošetrovatelství s mezinárodní účastí. Slezská univerzita v Opavě, Filosoficko-přírodovědná fakulta, Ústav ošetrovatelství, 2006, s. 5-8. ISBN 80-7248-388-9.

ARCHALOUSOVÁ, Alexandra. et al. *Mentor klinické praxe v ošetrovatelství a porodní asistenci*. In: Cesta k profesionálnímu ošetrovatelství, Sborník příspěvků V. Slezské konference ošetrovatelství s mezinárodní účastí. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Filosoficko-přírodovědná fakulta, Ústav ošetrovatelství, 2010, s. 23-25. ISBN 978-80-7248-607-6.

Metodický pokyn k Vyhlášce č.39/2005 Sb. pro studijní obor Porodní asistentka. In: 39/2005 Sb. [online]. 2005. [cit. 2015 – 03 - 06]. Dostupné z:

http://mzcr.cz/Odbornik/dokumenty/metodicky-pokyn-porodni-asistentka_2304_947_3.html.

Metodický pokyn k Vyhlášce č.39/2005 Sb. pro studijní obor Všeobecná sestra. In: 39/2005 Sb. [online]. 2005. [cit. 2015 – 03 - 06]. Dostupné z:

http://www.mzcr.cz/Odbornik/dokumenty/metodicky-pokyn-vseobecna-sestra_2197_947_3.html.

Věstník Ministerstva zdravotnictví České republiky č. 2 (2011), ISSN 1211-0868.

Vyhláška 39/2005 Sb. Vyhláška, kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání. *Sbírka předpisů České republiky* [online]. 2005. [cit. 2015 – 03 - 06]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=39~2F2005&rpp=15#seznam>.

Vyhláška 55/2011 Sb. Vyhláška o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. *Sbírka předpisů České republiky* [online]. 2011. [cit. 2015 – 03 - 06]. Dostupné z: http://www.fnkv.cz/soubory/87/vyhlaska_55-r-2011.pdf.

VANĚKOVÁ, M. Mentorství očima studenta a mentora klinické praxe. *Sestra+* [online]. 2013. [cit. 2015 – 03 - 08]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/mentorstvi-ocima-studenta-a-mentora-klinicke-praxe-46>

Kontakt na autorky:

Mgr. Zuzana Červenková, zuzana.cervenkova@upce.cz;

Mgr. Iveta Černohorská, iveta.cernohorska@upce.cz